

SAMIZDAT IN POLEN UND IN DER DDR.

Eine vergleichende und beziehungsgeschichtliche Analyse am Beispiel von Leipzig und Lublin (1976-1989)

Zusammenfassung

Das Projekt untersucht Samizdat in Polen und in der DDR aus vergleichender und beziehungsgeschichtlicher Perspektive. Es orientiert sich an der Frage, welche inhaltlichen und strukturellen Gemeinsamkeiten bzw. Unterschiede der polnische und ostdeutsche Samizdat aufweisen, sowie welche Wechselbeziehungen sich zwischen beiden zeigen lassen. Eine so angelegte Analyse versucht, Aspekte zu erhellen, die von der bisherigen Forschung nicht oder nur am Rande behandelt worden sind. So fehlt es weiterhin an vergleichenden und beziehungsgeschichtlichen Studien auf empirischer Grundlage, wengleich die Untersuchungen von Helmut Fehr, Marion Brandt, Jan C. Behrends u.a. erste Einblicke gewährt und wesentliche Grundlagen für einen Vergleich erarbeitet haben.

An einem Fallbeispiel für die Städte Leipzig und Lublin sollen folgende vergleichs- und beziehungsgeschichtliche Aspekte erörtert werden: Zum ersten wird eine statistische Gesamterhebung des Samizdat in Leipzig und in Lublin vorgenommen, um eine genauere Vorstellung von der jeweiligen Größe der „Zweiten Öffentlichkeit“ zu erhalten; zum zweiten werden Redaktionsstrukturen und Verbreitungswege untersucht, um organisationsgeschichtliche Spezifika herauszuarbeiten; zum dritten wird schließlich ein Überblick über die in den Zeitschriften behandelten Themen erarbeitet; dabei werden insbesondere solche Spuren rekonstruiert, die auf eine gegenseitige Rezeption von Samizdat-Texten in den Zeitschriften in Leipzig und Lublin hindeuten.

Projektleitung und -träger

Christian Lotz
Leipziger Kreis. Forum für Wissenschaft und Kunst
Hainstraße 11
04109 Leipzig
lotz@leipziger-kreis.de

NIEZALEŻNE WYDAWNICTWA W POLSCE I NRD

Analiza porównawcza na przykładzie Lipska i Lublina (1976-1989)

Streszczenie projektu

Projekt poświęcony jest badaniu i porównaniu zjawiska prasy niezależnej w Polsce i NRD na przykładzie Lublina i Lipska, jak również zajmuje się poszukiwaniem wzajemnych relacji w obrębie tego fenomenu. Celem studium jest wykazanie strukturalnych i treściowych różnic oraz podobieństw pomiędzy polską i wschodnioniemiecką prasą bezdebitową. Tym samym projekt porusza kwestie, które w dotychczasowych badaniach i publikacjach nie zostały ujęte lub pojawiły się jako problemy drugorzędne. Dotąd nie ukazało się żadne studium historyczne, które zajmowałoby się tą problematyką z perspektywy porównawczej oraz z perspektywy relacji pomiędzy polskimi i wschodnioniemieckimi wydawnictwami niezależnymi. Jednakże należy przy tym podkreślić istotny wkład do badań porównawczych krajów bloku wschodniego publikacji Helmuta Fehra, Mariona Brandta oraz Jana C. Behrendsa.

Na przykładzie Lipska i Lublina analizie porównawczej zostaną poddane następujące problemy: Po pierwsze niezależne wydawnictwa w Lipsku i Lublinie zostaną przedstawione w ujęciu statystycznym, obrazującym rozmiar zjawiska „drugiego obiegu” w obu miastach. Następnie podjęta zostanie analiza struktur redakcyjnych oraz kolportażu prasy niezależnej w celu ukazania specyfiki organizacyjnej tych wydawnictw.

Po trzecie przedstawiony zostanie zarys tematyczny prasy ukazującej się poza zasięgiem cenzury, ze szczególnym uwzględnieniem elementów wskazujących na wzajemną recepcję tekstów publikowanych na łamach czasopism niezależnych w Lipsku i Lublinie.

Prowadzenie projektu

Christian Lotz
Leipziger Kreis. Forum für Wissenschaft und Kunst
Hainstraße 11
04109 Leipzig
Deutschland
lotz@leipziger-kreis.de